

**ВИЩА
ОСВІТА
УКРАЇНИ**

**4'2004
ДОДАТОК**

ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ АПН УКРАЇНИ

Свідоцтво
про державну
реєстрацію

**ВИЩА
ОСВІТА
УКРАЇНИ**

Засновано
у 2001 році

серія КВ № 5049
від 11 квітня 2001 р.

Передплатний індекс
23823

4 (14)' 2004 - додаток

Засновники:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ АПН УКРАЇНИ
ВИДАВНИЦТВО «ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА»

Головний редактор:

Віктор АНДРУЩЕНКО,

доктор філософських наук, професор, академік АПН України, директор Інституту вищої освіти АПН України

Редакційна колегія:

Віталій БАБАК,

доктор технічних наук, професор, ректор Національного авіаційного університету

Віль БАКІРОВ,

доктор соціологічних наук, професор, ректор Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна

Іван ВАКАРЧУК,

доктор фізико-математичних наук, професор, ректор Львівського національного університету ім. І.Я. Франка

Микола ЄВТУХ,

доктор педагогічних наук, професор, академік-секретар відділення вищої школи АПН України, академік АПН України

Михайло ЗГУРОВСЬКИЙ,

доктор технічних наук, професор, академік НАН України, ректор Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»

Іван ЗЯЗЮН,

доктор філософських наук, професор, академік АПН України, директор Інституту професійної освіти АПН України

Василь КРЕМЕНЬ,

доктор філософських наук, професор, міністр освіти і науки України, президент Академії педагогічних наук України, академік НАН України

Іван КУРАС,

доктор історичних наук, професор, віце-президент НАН України, директор Інституту політології та етнопольових досліджень НАН України, академік НАН України

Олекса ОНИЩЕНКО,

доктор філософських наук, професор, академік-секретар НАН України, директор Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, академік НАН України

Ганна ОНКОВИЧ,
доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу Інституту вищої освіти АПН України (заступник
головного редактора)

Геннадій ПІВНЯК,
доктор технічних наук, професор, академік НАН України, ректор Національної гірничої академії України

Віктор СКОПЕНКО,
доктор хімічних наук, професор, академік НАН України, ректор Київського національного університету
ім. Т.Г. Шевченка

Валерій СМОЛІЙ,
доктор історичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту історії НАН України

Михайло СТЕПКО,
кандидат фізико-математичних наук, професор, заступник міністра освіти і науки України

Петро ТАЛАНЧУК,
доктор технічних наук, професор, академік АПН України, президент Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна»

Василь ТАЦІЙ,
доктор юридичних наук, професор, академік НАН України, ректор Української національної юридичної
академії ім. Ярослава Мудрого

Юрій ШЕМШУЧЕНКО,
доктор юридичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту держави і права НАН України

Микола ШКІЛЬ,
доктор фізико-математичних наук, професор, академік АПН України

Редакційна колегія з напрямів:

педагогіки – Надія БІБІК, Наталія ДЕМ'ЯНЕНКО, Леонід КАНІЩЕНКО, Галина КОЗЛАКОВА, Олексій
МОРОЗ, Тамара ЯЦЕНКО
психології – Іван БЕХ, В'ячеслав КАЗМІРЕНКО, Сергій МАКСИМЕНКО, Віталій ТАТЕНКО, Юрій
ТРОФИМОВ
філософії – Петро ГНАТЕНКО, Леонід ГУБЕРСЬКИЙ, Анатолій КОНВЕРСЬКИЙ, Валентин
КРИСАЧЕНКО, Володимир ЯРОШОВЕЦЬ
політології – Микола ГОЛОВАТИЙ, Федір КИРИЛЮК, Микола МИХАЛЬЧЕНКО, Віктор ПАЗЕНОК,
Віталій СКУРАТІВСЬКИЙ
економічної теорії – Віталій БОБРОВ, Володимир ЄВТУШЕВСЬКИЙ, Юрій НІКОЛЕНКО, Антон
ФІЛІПЕНКО, Дмитро ЧЕРВАНЬОВ

Відповідальний секретар

кандидат історичних наук

Павло КУЛЯС

Адреса редакції:

01014, м. Київ – 14, вул. Бастіонна, 9.

Інститут вищої освіти АПН України

Тел. 290-13-68, 290-08-04

Міністерство освіти і науки України
Головне управління державної служби України
Івано-Франківська обласна державна адміністрація
Інститут вищої освіти Академії педагогічних наук України
Національна академія державного управління при Президентові України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнської науково-
методичної конференції**

**„Безперервна освіта: реалії
та перспективи”**

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Степко М.Ф., заступник Міністра освіти і науки України,
голова оргкомітету

Оболенський О.Ю., перший заступник начальника Головного
управління державної служби України, співголова оргкомітету

Крижанівський Є.І., ректор Івано-Франківського
національного технічного університету нафти і газу, заступник
голови оргкомітету

Пилип'юк О.М., заступник голови Івано-Франківської
облдержадміністрації, заступник голови оргкомітету

Дзвінчук Д.І., завідувач кафедри державного управління Івано-
Франківського національного технічного університету нафти і
газу, секретар оргкомітету

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ

Андрущенко В.П., ректор Київського національного
педагогічного університету ім.М.Драгоманова

Гондюл В.П., проректор Київського національного
університету ім.Т.Шевченка

Козаков В.А., завідувач кафедри психології і педагогіки
Київського національного економічного університету

Левківський К.М., директор Науково-методичного центру
вищої освіти МОН України

Луговий В.І., ректор Національної академії державного
управління при Президентові України

Михальченко М.І., президент Академії політичних наук

Ушакова Н.М., перший проректор Київського національного
торгівельно-економічного університету

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>В.П. Андрущенко.</i> НАУКА, ОСВІТА І КУЛЬТУРА УКРАЇНИ В ПОСТ-БОЛОНСЬКОМУ ПРОСТОРІ	11
<i>В.П. Гондюл.</i> ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	13
<i>Д.І. Дзвінчук.</i> ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ І ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОЇ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	19
<i>Є.І. Крижанівський, О.М. Карнаш, О.Г. Дзьоба.</i> СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ СЕРТИФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НАФТОГАЗОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	24
<i>В.І. Луговий.</i> ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ	28
<i>Н.Р. Нижник, Л.А. Пашко.</i> БЕЗПЕРЕРВНА ПІДГОТОВКА УПРАВЛІНЦІВ-МЕНЕДЖЕРІВ ДО УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ХХІ СТОЛІТТЯ	31
<i>Г.В. Онкович.</i> БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС І БЕЗПЕРЕРВНІСТЬ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ	34
<i>Г.С. Пігоров, В.П. Іващенко, П.Н. Макаренко, Е.І. Бородін, С.І. Жученко, С.В. Матвеева.</i> БЕЗПЕРЕРВНА ПІДГОТОВКА ПРОФЕСІОНАЛІВ ІННОВАЦІЙНИХ І ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОРИВІВ	37
<i>Н.М. Ушакова, В.І. Іванова.</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ	41

Секція 1.

ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ТА МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

<i>Т.В. Андрущенко.</i> СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР ОСВІТИ	47
<i>В. Андрущенко, Т. Скубашевська.</i> СОЦІОКУЛЬТУРНІ СУПЕРЕЧНОСТІ ТА КОНФЛІКТИ: ВИНИКНЕННЯ ТА УСУНЕННЯ ШЛЯХОМ ДІАЛОГУ КУЛЬТУР	48
<i>К.Ю. Богомаз, Г.П. Савош.</i> ВИХОВНИЙ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ І БЕЗПЕРЕРВНІСТЬ ОСВІТИ	50
<i>В.П. Гомаль, Н.Б. Ременна.</i> ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ – БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОЦЕС	51
<i>Л. І. Демчина.</i> СИСТЕМА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ	56
<i>Н.П. Дерев'яко.</i> ГРОМАДЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЯК БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС	58
<i>В.О. Дзоз.</i> ГУМАНІТАРНА СФЕРА СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА: ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ	61
<i>М.Ф. Дмитров.</i> СПІВПРАЦЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І МОЛОДІЖНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	64
<i>О.В. Жолнович.</i> ДЕРЖАВНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЩОДО ЗАДОВОЛЕННЯ ОСВІТНИХ ЗАПИТІВ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	67

<i>І. Загарницька.</i> ФОРМУВАННЯ ЧУТТЄВОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТА – МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА	68
<i>Л.В.Іванютина.</i> БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК ШЛЯХ ДО САМОРЕАЛІЗАЦІЇ	70
<i>Ю.Л. Кишакевич.</i> БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС І НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВНЗ	71
<i>Г.В.Кузнецов, О.М.Долгов.</i> ГУМАНІСТИЧНА ПАРАДИГМА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	72
<i>М.В. Кушнірюк.</i> РОЛЬ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	75
<i>Л.І. Лебединська, О.В. Кустовська.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ	76
<i>А.В. Мазак.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	79
<i>Ю.П. Мельник.</i> СОВРЕМЕННАЯ ПАРАДИГМА БЕСПРЕРЫВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	81
<i>В.П. Петренко.</i> ІНФОРМАЦІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ СУСПІЛЬСТВА І НЕПЕРЕРВНА ОСВІТА	83
<i>Г.М. Романова.</i> МОДЕЛЮВАННЯ НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ІНДИВІДУАЛЬНО-ТИПОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТУДЕНТІВ	86
<i>Н.В. Скотна.</i> ДУХОВНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ В ГРОМАДЯНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	91
<i>Л.М. Сорокіна, Д.В. Солод.</i> ПРОБЛЕМИ ГОТОВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ДО БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	94
<i>К. Шевчук.</i> ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ В СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	95
<i>Л.В. Янчарська, Ю.О. Матвієнко.</i> АНАЛІЗ НАВЧАЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ	98

Секція 2.

РЕАЛІЗАЦІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: СТРАТЕГІЯ І ПРАКТИКА

<i>Т.А. Алексєнко.</i> КРИТЕРІЇ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УНІВЕРСИТЕТІ	101
<i>О.Б.Бігич.</i> ЗМІСТ МЕТОДИЧНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	105
<i>О.О. Біляковська.</i> МОДУЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	106
<i>Т.І. Богданова.</i> ОЦІНКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ТА ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ У КРЕДИТНО-МОДУЛЬНІЙ СИСТЕМІ	107
<i>Г.П. Грама, Н.Г. Грама.</i> КРЕДИТУВАННЯ ЗНАТЬ ЯК УМОВА ПОСИЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗА ПРОЦЕСОМ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ”	108
<i>О. Зубрицька.</i> КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ШКІЛ КРАЇН ЄВРОПИ І БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС	111
<i>Ю. Кислицька.</i> ПРАВОВЕ ПОЛЕ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ	116

<i>Т.Р. Кияк.</i> ГЕРМАНІСТИКА ЯК СУТТЄВИЙ ФАКТОР ДИДАКТИКИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	117
<i>Т.М. Козак.</i> КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА ЯК ЧИННИК САМООСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ	118
<i>О.І.Косенко, Ж.П.Ольховська.</i> РОЛЬ ІНТЕГРОВАНИХ ПРИРОДОЗНАВЧИХ КУРСІВ В ОСУЧАСНЕННІ ЗМІСТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	119
<i>А.В. Краснощок.</i> ПЕРЕДУМОВИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО БОЛОНСЬКОЇ СПІВДРУЖНОСТІ	123
<i>В.Ф. Кривоzub.</i> СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ	125
<i>О.І. Кривошеєва, Я.М. Собко, Р.М.Собко.</i> ПРІОРИТЕТИ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ: ІНТЕГРАЦІЯ, ГУМАНІЗАЦІЯ, ІНФОРМАТИЗАЦІЯ	128
<i>В.С. Курило, О.В. Адаменко.</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	130
<i>В.М. Кушнірюк.</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АТРИБУТИ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА У ПИТАННІ ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТІВ У ПРОЦЕСІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	131
<i>Л.П. Матвієнко.</i> БЕЗПЕРЕРВНЕ Й ОДНОЧАСНЕ НАВЧАННЯ – ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	134
<i>В.В. Молдован.</i> МОДУЛЬНА СИСТЕМА ВИВЧЕННЯ КУРСУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ	137
<i>С.В. Немкова.</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ФУНКЦІЙ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЗНАНЬ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	139
<i>Г.О. Островська.</i> ПРИНЦИП ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАЄ СТАТИ ПРІОРИТЕТНИМ В ОСВІТІ	142
<i>П. В. Самойленко, О. В. Білоус.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ З ХІМІЇ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНА СКЛАДОВА	144
<i>В.В.Сироватко.</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ	147
<i>Н.П. Статінова.</i> ПРОБЛЕМА ОЦІНКИ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТАМИ ВУЗУ	148

Секція 3.

НАПРЯМИ І ПРІОРИТЕТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

<i>О.В. Аксьонова, О.А. Булавіна.</i> РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ – ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	151
<i>М.А. Бондаренко, А.В. Севостянова.</i> ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК „ПРОГРАМУВАННЯ НА ОБ'ЄКТ PASCAL В СИСТЕМІ ОБ'ЄКТНО ОРІЄНТОВАНОГО ПРОГРАМУВАННЯ DELPHI 6”	152
<i>Н.Ю. Бутенко.</i> ФОРМУВАННЯ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	154

В.Г. Вікторов. МІЖНАРОДНІ ПОРІВНЯЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	156
Е.Т. Дерді. ПРОБЛЕМИ І ЗДОБУТКИ НАВЧАННЯ ФАХОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	158
С.І. Дичковський, С.В. Іванов, П.С. Борсук. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РОБОТИ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ	159
С.І. Дичковський, С.В. Іванов, П.С. Борсук. РОЗРОБКА МУЛЬТИМЕДІА–КУРСІВ З КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ ТЕХНІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	162
Ю.Л. Кишакевич, О.В. Заяць. БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА І ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ДО КЕРІВНИЦТВА НАВЧАЛЬНОЮ ПРАКТИКОЮ	166
В.П. Ключов, С.В. Глазунов. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	167
О.І. Колесник. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	168
К.В. Корсак. “ЕФЕКТ ХОТТАБІЗАЦІЇ” І ПРІОРИТЕТИ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	170
О.І. Косенко. НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ КУРСІВ ФІЗИКИ У ВНЗ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ	173
Ю.М. Кривченко. ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ	176
О.П. Макаренко. НАСТУПНІСТЬ УКРАЇНОЗНАВЧОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД – ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ТА ВИЩА ШКОЛА	177
В.Г. Никифорова, В.О. Кривченко. ПІДВИЩЕННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ НА ОСНОВІ РОЗВИТКУ ЇХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	179
І. В. Огірко, Ю. О. Шульжик. ІНФОРМАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІНФОРМАЦІЙНА ЕКОНОМІКА В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ	182
О.В. Ольшевська, Ю.Г. Друп, М.М. Погорілий, Д.В. Подоляка, С.М. Тутов, В.С. Ольшевський. САМООСВІТА ЯК НЕВІД’ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ В МЕДИЧНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	185
Н.В. Осадча. ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ФАХІВЦІВ	186
А.Г. Панчук, В.Г. Панчук. СТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ – УМОВА КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ	187
О.В. Поляк. ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ІНФОРМАЦІЙНОГО БУМУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ І ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	188
Н.П. Скороходова, О.І. Герасименко, Є.Ю. Рождественський, Т.І. Коваленко, Л.О. Гончарова, Е.В. Голосний. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ І ВІТЧИЗНЯНИХ СТУДЕНТІВ ДО УМОВ ПЕРЕБУВАННЯ І НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ	192
О.І. Шиян. ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	194
О.К. Янишин. ВИКОРИСТАННЯ РЕКЛАМИ В ДРУКОВАНИХ ЗМІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОКУМЕНТОЗНАВЦІВ-МЕНЕДЖЕРІВ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ	196

Секція 4.

ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У БЕЗПЕРЕРВНІЙ ОСВІТІ

<i>В.В. Бєлікова.</i> НАВЧАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ДИДАКТИЧНОМУ КОНТРОЛЮ	201
<i>О.М. Брикіна.</i> САМООСВІТА ОСОБИСТОСТІ ЯК НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	202
<i>В.І. Векерик, Б.В. Сверида.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ТЕСТУВАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	204
<i>М.Б. Вітер, Х.О. Засадна, О.М. Вітер.</i> РОЛЬ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	206
<i>Р.С. Грабовський, І.М. Фартушок, А.М. Сиротюк, В.С. Луїсецький.</i> ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ КОМП’ЮТЕРІВ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ “ОПІР МАТЕРІАЛІВ”	210
<i>П. Дробний, В. Левків, В. Дробний.</i> ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ” У ВИЩИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	216
<i>А.В. Завірюха.</i> ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ НОВОГО ПОКОЛІННЯ	219
<i>І.П.Кітани.</i> КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ ЯК ПЕРЕДУМОВА УСПІШНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ	220
<i>Г.О. Ковальчук.</i> ТРЕНІНГ – НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СПЕЦІАЛІСТА	222
<i>В. Ковальчук.</i> СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	227
<i>Т.І. Ковальчук.</i> РОЛЬ І МІСЦЕ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ УЧНІВ У СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	231
<i>І. М. Козловська, А. В. Литвин.</i> СТРУКТУРУВАННЯ ЗНАНЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ НА ОСНОВІ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ	235
<i>Ю.М.Латинін, В.І. Міліх.</i> АНАЛІЗ СТАНУ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДРУЧНИКА З ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ	239
<i>С.М. Мазак.</i> ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ	243
<i>Г.Д. Малик.</i> ІНТЕГРАЦІЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В СЕРІЇ ПОСІБНИКІВ “EFL TOPICS & BEYOND”	244
<i>О.В. Микитилець, В.І. Самохвалова.</i> ІНТЕНСИФІКАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ПРИ ПЕРЕХОДІ НА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНУ СИСТЕМУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВЗО	246
<i>О.В. Мпушка.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ РОЗРОБЛЯТИ ТЕСТИ	249
<i>О. Павлішак.</i> ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ І МЕТОДИ В ПІДГОТОВЦІ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В АВСТРІЇ	249
<i>Л. А. Саран, Є. П. Соколов, В. П. П’янков.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТЕСТУВАННЯ,	251

ЯК МЕТОДУ ПІДГОТОВКИ ТА ВІДБОРУ АБІТУРІЄНТІВ (З ДОСВІДУ ЗНТУ)	
<i>Ю.А. Романенко.</i> ТЕСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАНДАРТИЗОВАНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ УЧНІВ З ХІМІЇ	253
<i>В.М. Скрипничук.</i> КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ ЯК НАВЧАЛЬНИЙ МЕТОД І КОНТРОЛЬНИЙ ЗАСІБ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ПРАВознавство” СТУДЕНТАМИ-ЗАОЧНИКАМИ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	255
<i>О.В. Уваркіна.</i> КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	258
<i>С.В. Цінько, О.В. Рябцев.</i> ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ МЕТОДИК ЯК ФОРМИ СТАНДАРТИЗОВАНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ У СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	261
<i>А.В. Чурилов, Ю.Г. Друпи, Ю.О. Талаласко, О.В. Ольшевська, С.М. Туттов, Д.В. Подоляка, Н.А. Морозова.</i> КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ	264
<i>Л.М. Грущенко, О. Сєдих.</i> ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЇ ЕКОНОМІСТА ТА ВИКЛАДАЧА В КОНТЕКСТІ БІНАРНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ	265
<i>Л.В. Іванова.</i> КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА ЯК ЕЛЕМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ	270

Журнал “Вища освіта України”
згідно із постановою Президії ВАК України
від 15 січня 2003 року № 1 – 5/1 внесено до Переліку видань,
де можуть бути надруковані результати дисертаційних досліджень
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата
філософських і педагогічних наук

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: Модульне навчання / Навчальний посібник. – К.: ІСДО, 1993. – 220 с.
2. Андрущенко В. Економіка освіти ринкового спрямованого суспільства. // Вища освіта України. - №2, 2002.
3. Козаков В.А. Соціально-психологічні та дидактичні аспекти рейтингу. / Рейтингова система оцінки успеваемости студентов: Сб. Науч. Трудов/ Редкол. Козаков В.А. и др.. – К.: УМК ПО, 1992.

*О.В. Мнушка, асистент,
Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків*

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ РОЗРОБЛЯТИ ТЕСТИ

Педагогічний контроль є невід'ємною частиною процесу навчання і повинен знаходитися в органічному зв'язку з іншими елементами педагогічної системи. Природно, він не може замінити собою всієї системи дидактичних форм навчання. Його основна задача - допомогти знайти досягнення і недоліки цього процесу. Це стає можливим лише за умови створення науково-обгрунтованої системи перевірки результатів якості професійної підготовки, що буде включати взаємозалежні процеси виявлення, виміру й оцінювання знань, умінь і навичок.

У сучасних умовах значно збільшився обсяг інформації, який повинен засвоїти студент. Сьогодні необхідно, щоб був розроблений механізм контролю знань, що забезпечує гуманність, рівність, демократичність, самостійність оцінювання знань. Одним з найбільш перспективних напрямків модернізації системи контролю, на думку наших російських колег, є впровадження тестової технології, що стрімко розвивається на межі педагогіки, теорії вимірів, математичного моделювання, математичної статистики й автоматизації [1,3]. Цілком вірогідно, що впровадження і розвиток тестування в українській системі вищої освіти внесе важливий вклад у процес інноваційного її реформування й інтеграцію у світовий освітній простір.

У науково-методичній літературі (В.А. Аванесов[1], В.П. Беспалько[2,3]) наведені приклади педагогічного тестування та розробки тестів.

Але дотепер викладачі ВНЗ стикаються з труднощами складання тестів, відсутністю досить докладного алгоритму дій педагога при розробці цих засобів контролю, що встановлено в результаті проведеного анкетування (200 викладачів ПУЗ).

На наш погляд, одним із шляхів вирішення цієї проблеми є навчання майбутніх викладачів технічних дисциплін розробляти дидактичні тести.

Модель такого навчання є тривірневою. На першому рівні формуються уміння репродуктивного характеру із класифікації тестів, із визначення вимог, що пред'являються до тестів, із складання тестів першого рівня (упізнання, розрізнення, співвіднесення, псевдозадачі). На другому рівні формуються алгоритмічні дії з розробки дидактичних тестів другого рівня (відтворення інформації, підстановки, конструктивні). На третьому етапі – продуктивна діяльність з метою створення блоків тестів із даної теми або розділу дисципліни з урахуванням тестів третього і четвертого рівнів (задачі, процеси, проектування процесів, виготовлення деталей і ін., виконання робіт).

На даному етапі проводиться порівняльний експеримент результатів навчання викладачів технічних дисциплін умінням розробляти тести.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аванесов В. С Основы научной организации педагогического контроля в высшей школе.- М., 1989.
2. Беспалько В.П. Основы теории педагогических систем. – Воронеж, 1987.
3. Беспалько В.П. Образование и обучение с участием компьютеров (педагогика третьего тысячелетия). -.: Издательство Моск. психолого-соц. ин-та; Воронеж Изд. НПО «Модек», 2002. – 352с.

*О. Павлішак, аспірант,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ І МЕТОДИ В ПІДГОТОВЦІ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В АВСТРІЇ

На зламі ХХ-ХХІ сторіч в освітніх системах відбуваються радикальні зміни. Відпрацьовується нова філософія освіти, оновлюються педагогічні парадигми, моделі, форми і структури освіти, створюються нетрадиційні типи навчальних закладів та навчальних процесів відповідно до сучасних життєвих запитів,

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ

Теоретичний та науково-методичний часопис

ВИДАВНИЦТВО “ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА”

Адреса видавництва:
01004, Київ – 4, вул. Басейна, 1/2

Головний редактор
Віктор АНДРУЩЕНКО

Над випуском працювали
Артем ОНКОВИЧ
Оксана ПОЛІЩУК

Комп’ютерна верстка
Наталія ГОРБАЧ

Всі права захищені.

**Відтворення матеріалів або їх фрагментів будь-яким способом
можливе лише за письмової згоди видавництва “Педагогічна преса”**

**Номер зверстано і віддруковано
видавництвом «Лілея – НВ».
76004, м. Івано-Франківськ, вул. Грушевського, 18, тел.: 8 (0342) 55-91-70**

**Підписано до друку 03.12.2004
Формат 60x84/8. Папір офсет. Умов. друк. арк. 24,45. Обл.-вид. арк. 33,25
Наклад 400 пр.**